

Vilémovice

Vesnice leží východně od Ledče nad Sázavou pod lesnatým Benetickým kopcem ve výšce 430 metrů.n.m. Ves patřila ve 13. století k vilémovskému klášteru. V té době zde byl pouze statek, který stával před dnešním zámekem, a několik stavení. Hospodařili zde převážně mniši vilémovského kláštera. Tehdy tu již léta za statkem stál statný tis, který najdeme v rohu zahrady ještě dnes. Patří mezi nejstarší rostoucí stromy ve střední Evropě. V pozdější době řád ves buď prodal, nebo pronajímal. V roce 1390 je tu uváděn vladyka Václav z Dobrovítova a Vilémovic. Po něm je uváděn od roku 1406 vladyka Mikuláš z Vilémovic. Svůj majetek spravoval v období husitských válek. Ten také pečetil stížný list české šlechty proti upálení M. Jana Husa. Zemřel před rokem 1460. Ves připadla jako odúmrť českému králi Jiřímu z Poděbrad. Ves Vilémovice, dvůr poplužní a dvory kmetičí získali Petr z Kozohlod a Jan Bílý z Čáslavi. Později přešly Vilémovice v držení rodu Trčků z Lípy. Tento rod je držel až do smrti Jana Rudolfa Trčky z Lípy. V roce 1601 byl uváděn stav chalup ve Vilémovicích šestnáct, z nichž jedna byla pustá. Po Trčkově smrti byl jeho majetek konfiskován. Vilémovice a Pavlíkov byly dle císařské rezoluce ze 4.července 1636 postoupeny jako součást světelského panství Burianu Ladislavovi, hraběti z Valdštejna. Dalším majitelem se v roce 1657 stala Benigna Hrobčická z Hrobčic, od ní koupil Vilémovice v roce 1661 Mikuláš Bernard Gerstorf z Gerstorfu. Od něho ves koupil pražský měšťan Leopold Kunc. Bylo to v roce 1695. O pět let později je v zemských deskách zapsána majitelka vesnic Vilémovice, Pavlíkov a Kostelík – Ludmila z Lövenfeldu. Majetek držela deset let. Od ní ho v roce 1710 zakoupila Terezie Zárubová, rozená Chuchelská z Nestájova. Dlouho si majetku neužila. Po roce ho do ní koupil František Leopold Bechyně z Lažan. Majetek po něm zdědil v roce 1739 syn Ignác Bechyně z Lažan. Ten dal také nad hospodářským statkem postavit v roce 1743-

1746 barokní zámek. Měl sloužit za jeho sídlo a správní budovu Vilémovic, Pavlíkova a Kostelíku. Nechal postavit i kapli sv. Jana Nepomuckého a u zámku velkou oranžérii. Tyto stavby dodnes udávají vzhled obci. Po smrti Ignáce převzala majetek jeho žena Františka z Bechyně, rozená hraběnka z Věžníku. Od ní Vilémovice koupil v roce 1774 hrabě Leopold Kolovrat – Krakovský. Ten připojil Vilémovice trvale ke svému panství. Od té doby ves sdílela osudy Světlé. Leopold zavedl na svém panství střídavé

hospodářství s každoročním využíváním veškeré půdy. V roce 1770 zavedl pěstování brambor. Snížil i část roboty v zemědělství. Potřeboval lidi pro své nově založené výrobní dílny ve Světlé a okolí. Soustřeďoval průmyslovou výrobu ve Světlé. Proto zrušil v roce 1787 pivovar ve Vilémovicích. Ten stával u staré silnice k Beneticím. O další novoty se postaral jeho správce. V roce 1798 zavedl krmení dobytka ve stájích. Do této doby byl dobytek od časného jara do podzimu venku na pastvě. Zavedl i chov paduánských ovcí na celém panství. Ovce se pěstovaly i ve Vilémovicích. Posledním pastýřem byl od roku 1868 František Zavadil. Bydlel v malém domku za zámekem. Zde stával také dříve ovčín. V roce 1817 koupil světelské panství hrabě František Josef Zichy z Vaszonykeö. Za necelé čtyři roky však získal světelské panství a tím i Vilémovice, výměnou za uherské panství Dioszegh paní Valpurga, starohraběnka z Salmu Reifferscheidu. Zámek se sousední sýpkou vyhořel v roce 1825. Rychle však byl majitelem panství Františkem ze Salmu obnoven. Ten vlastnil panství s Aloisem a Janem ze Salmu.

Po obnovení zámku se začalo s výstavbou nové silnice ze Světlé do Ledče. V roce 1848 byly zrušeny vrchnostenské úřady a všechna politická a soudní moc byl přenesena na c. k. úřady v Ledči. V tomto roce bylo zrušeno i velké vořiště u řeky Sázavy pod Vilémovicemi. Vořiště bylo rozoráno a přeměněno v pole. Plavívalo se odtud dřevo až do Prahy. Vilémovice měly i prosperující lihovar. Byl však Františkem ze Salmu v roce 1866 zrušen a místo něj zde zřízena škrobárna (ta vyhořela v roce 1933).

Na kraji obce, při rozcestí na Světlou a Benetice, byla vystavěna v letech 1908-1909 jednotřídí škola.

Škola měla pro děti z obce veliký význam, vždyť dosud musely docházet do pavlovské školy. Prvním učitelem se stal Josef Kulič z Hodkova. V roce 1932 byla škola povýšena na dvojtřídí. Od rodiny Salmů zdědil Vilémovice hravě Osvald Thun z Hohensteina. Ten měl obec v držení až do roku 1913. Pro velkou zadluženost vilémovického velkostatku byl prodán Pozemkové bance v Praze. Ta následně rozprodala celý vilémovický statek. V roce 1915 koupil část velkostatku Emil Kasal z Chlumce nad Cidlinou se svojí manželkou Marií. Za

velkostatek zaplatili 100 000 zlatých. Emil Kasal se stal i okresním starostou v Ledči nad Sázavou. Výnosem Presidia zemské školní rady v Praze č. 825 z roku 1924 bylo nařízeno, aby se užívalo výhradně jednotného názvu obce Vilémovice. Do tohoto roku se užíval převážně název Vilimovice. V roce 1925 byl celý velkostatek rozprodán. Zámek s parkem, částí zahrady, sýpkou a částí pozemku koupil notář JUDr. Václav Perek. Ostatní stavby a panství byly rozprodány různým majitelům. Část koupila i vilémovická obec. Soukromí majitelé byli dlouho zadluženi a jen těžce spláceli dluhy. Nový majitel v roce 1933 celý zámek opravil přistavěl k němu garáž. Tak jako všude, i zde byla velkým utrpením pro lid 1. světová válka. Postupně na bojiště odešli všichni mladší muži. Tím více radosti bylo po skončení války a vyhlášení samostatnosti našeho státu. Po tři dny visel na budově zámku prapor v národních barvách. Smutek vládl pouze nad ztrátou životů čtyř občanů, kteří se již do rodné obce nevrátili. Stejně těžká byla i doba 2. světové války. Přesto vilémovičtí nepodlehli jen chmurám a hráli české divadlo v hostinci Josefa Kováře. Zničující byl velký požár lesního komplexu pod Pavlíkovem „v Borovičkách“ v březnu 1942. V září 1944 bylo nařízením Okresního úřadu v Ledči rozpuštěno obecní zastupitelstvo. Přišel rok 1945 a ve škole byli ubytováni prchající němečtí občané. Obec byla osvobozena vojáky Rudé armády 10. května 1945. Ti přijeli ze Světlé nad Sázavou. Občané se také dočkali zavedení elektrického proudu do obce. Stalo se tak roku 1949. Zámek předal v roce 1955 jeho poslední majitel Zdeněk Perek místnímu národnímu výboru. Obec z podpory Osvětské besedy a divadelních ochotníků ve Vilémovicích se rozhodla využít zámku pro divadlo. Po velkém shánění peněz a nelehkých jednáních s památkovým úřadem se podařilo zámek opravit a v patře zřídit divadelní sál. V únoru 1959 byl zámek přeměněn v kulturní dům. Sezónu zahájili místní ochotníci hrou A. Jiráka „Lucerna“. Před zámkem byl o později vybudováno koupaliště, sloužící jako hasičská vodní nádrž. Zemědělci byli nuceni k zakládání družstev podle sovětského vzoru. Ve Vilémovicích bylo založeno zemědělské družstvo roce 1957. Přihlásila se do něj většina zemědělců v obci. Družstvo hospodařilo s většími i menšími úspěchy do roku 1973, kdy došlo ke sloučení s JZD Hradec. K dalšímu soluční došlo v roce 1977, kdy bylo připojeno k JZS Rudá hvězda v Číhošti. Nově vybudovaná prodejna potravin byla otevřena v roce 1989. Na podzim tohoto roku došlo k tzv. „sametové revoluci“. Došlo ke změně politického systému v naší zemi. V obci bylo založeno Občanské fórum za veliké účasti občanů. Lidé zapalovali od 17. listopadu 1989 svíčky u sochy sv. Jana

Nepomuckého na návsi. Na počest listopadových událostí byla v květnu 1990 slavnostně zasazena v zámeckém parku lípa Svobody. Této události se zúčastnilo několik set občanů z širokého okolí včetně tehdejšího přednosty OÚ a dalších významných hostů. Zároveň byla v zámeckém parku sloužena slavnostní mše, kterou celebroid ThDr. Josef Pokorný, dřívější duchovní ledečské farnosti. Byl zvolen nový obecní úřad. Ve volbách v roce 1990 byli zvoleni zástupci několika politických stran a opět byl ve vesnici obnoven obecní úřad. K Vilémovicím patří i samota Pavlíkov a osada Kostelík. Zemědělské družstvo se rozdělilo na ZD Číhošť a ZD Leština, ke kterému patří také Vilémovice. V roce 1990 byla ve Vilémovicích založena zemědělská usedlost VACEK, která obhospodařuje více jak polovinu zemědělských pozemků v obci a část v Pavlově a Ostrově. Tato usedlost znovu obnovila v obci přetrhané kořeny soukromého zemědělství rodiny Vacků založené v roce 1926. Část pozemků si však vzali soukromí majitelé zpět a začali na nich hospodařit. Hlavním úkolem obce také bylo zbudování nových studní a zavedení pitné vody do obce. To se v roce 1992 podařilo. V tomto roce se přihlásil o vrácení zámku syn bývalého majitele RNDr. Luboš Perek. Ten mu byl na základě restitučního řízení vrácen. Brzy ho však prodal ing. Bohumilu Klabíkovi. Ten je v současné době majitelem zámku s parkem...